

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељку Рамадановићу, к. и. агенту у Котор.
Донеси се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед именоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо:

д-р цијелокупног љекарства Јакова Зарубицу, за војног љекара III. дивизије, у рангу војно-грађанског чиновника II. класе.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела ријешили смо и рјешавамо: да се командир Михаило Поповић, шеф штаба I. дивизије, разријешити од те дужности и ставити на расположење;

а постављамо: за шефа штаба исте дивизије командира на расположењу Луку Гојнића.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета, и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо:

за вршиоца дужности интенданта I. дивизије капетана Вуксана Радовића, досадањег вршиоца дужности шефа статистичко-историјског одсјека генерал-штабног одјељења Министарства Војног.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо:

за шефа статистичко-историјског одсјека генерал-штабног одјељења Министарства Војног командира у пензији Ника Пејановића.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо:

д-р цијелокупног љекарства Јакова Зарубицу, за војног љекара III. дивизије, у рангу војно-грађанског чиновника II. класе.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета, и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела и Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 45. Устава и члана 2. закона о измјенама и допунама у закону о изборима народнијех посланика, ријешили смо наредити и наређујемо:

Пошто је упражњено посланичко мјесто за изборну варош Подгорицу тиме, што је досадашњи народни посланик поменуте вароши, Мило Дожић, постављен за члана Државног Савјета, те је на основу члана 45. Устава постао посланик по положају, — да се на дан пети августа ове године изврши накнадни избор народног посланика за варош Подгорицу, а за четворогодишњу скупштинску периоду: 1911, 1912, 1913. и 1914. годину.

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње 12. јула 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
и Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела и Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, ријешили смо и рјешавамо:

да се Душан Дрепун, секретар прве класе Министарства Унутрашњих Дјела, а који је вршио дужност при обласној управи на Андријевици, разријешити од те дужности и ставити на расположење Министру Унутрашњих Дјела.

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
и Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела и Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, постављамо:

за секретара прве класе обласне управе на Андријевици Душана Јововића, до-

сашањег секретара друге класе обласне управе у Бару, са годишњом платом од (2400) двије хиљаде и четири стотине перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
и Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела и Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, ријешили смо и рјешавамо:

да се Милосаву Р. Николићу, писару капетаније жуписке, на основу члана 21. закона о чиновницима грађ. реда, уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 3. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
и Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела и Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, постављамо:

за писара жуписке капетаније, Радомира Милетића, досадањег писара павковићске капетаније, са годишњом платом од (600) шест стотина перпера, по молби; и за писара павковићске капетаније, Васа П. Велашевића, са годишњом платом од (600) шест стотина перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела
и Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела и Заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, у смислу члана 120. тачка 10. Устава и ријешења Краљ. Државног Савјета од 7. марта ове године, број 94., ријешили смо и рјешавамо:

да се Наш указ од 20. новембра 1910. године, којим је Марко Чејовић, бивши писар капетаније улцињске, отпуштен из државне службе, замијени и да гласи:

да се Марко Чејовић, писар капетаније улцињске, на основу члана 45. закона о чиновницима грађанског реда, ставити у стање покоја, с пенсијом, која му по годинама службе припада.

Наши Министри Унутрашњих Дјела и Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова и Министар Финансија и Грађевина, нека изврше овај указ.

Цетиње, 5. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
и Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, а по саслушању Нашег Министарског Савјета ријешили смо и рјешавамо:

да се Михо Ђуричић, настојник грађевина, на основу чл. 45. закона о чиновницима грађанског реда, ставити у стање покоја са пенсијом, која му по годинама службе припада.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 12. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина

Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из овогодишње буџетске партије 186. — кредит за недовољно предвиђене расходе — утрошити Перпера 2200 (двје хиљаде и двије стотине) ради повећања кредита у буџетској партији 9., позиција 1. за стављање чиновника на расположење — буџета за 1912. годину.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 13. јула 1912.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Д-р С. Дрљевић.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, а по саслушању Министарског Савјета и одобрењу Државног Савјета, а на основу тачке 7. чл. 120. Устава ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може на терет буџетског кредита одобреног на „ванредне државне потребе“ у партији 187. буџета за 1912. годину издати Заступнику Министра Просвјете и Црквенијех Послова перпера 1050 (једну хиљаду и педесет) на име откупа једнога саркофага.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 13. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може издати из партије 186. — кредит за недовољно предвиђене расходе — буџета за 1912. годину Заступнику Министра Просвјете и Црквенијех Послова перпера 800 (осам стотина) ради повећања кредита овогодишње буџетске партије број 165., позиција 1.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 13. јула 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Д-р С. Дрљевић с. р.

Дворске и дипломатске вијести

— У недјељу у 2 сата по поноћи Његово Величанство Краљ извезао се аутомобилом, праћен г. г. бригадиром Митром Мартиновићем, председником Министарског Савјета, министром војним и заступником министра спољних послова, генерал-ађутантом бригадиром сердаром Јанком Вукотићем и командиром Ђузом Ђурашковићем, обласним управитељем пут Чева, гдје се задржао да посматра ноћна гађања наше војске. Ту се г. бригадир Мартиновић задржао и даље, а Краљ Господар је наставио пут аутомобилом за Никшић, одакле се истог дана вратио у пријестоницу.

— Његово Величанство Краљ примио је данас испред подне прво новог француског посланика г. Енара, а за тим новог руског посланика г. Гирса, који су Му у свечаној аудијенцији предали опуномоћена писма својих владара. На тим свечаним аудијенцијама измијењени су врло срдачни поздравни. Оба посланика дочекана су и испраћена са свима почастима, које им припадају.

— Јуче је отпутовао са Цетиња г. генерал Константиновић са својом г-ђом, сином и снајом, који су били у гостима за ово вријеме код Њихових Краљ. Височанстава Књаза Мирка и Књагиње Наталије. Испред двора Књаза Мирка њих су испратили Краљ, Краљевић Насљедник и Књаз Мирко, а при испраћају су били и чланови дипломатског кора и неки од чланова Краљевске Владе.

— Председник Министарског Савјета г. бригадир Митар Миртиновић, министар војни и заступник министра спољних послова давао је у сриједу у вече у „Град Хотелу“ вечеру у част француског посланика г. Гандеракса, који је премјештен са Цетиња. На овој вечери били су још и г. г. генерал-ађутант бригадир Ј. Вукотић, шеф дворске војне куће, др. Божо Перацић, лични Краљев лекар, командир Ј. Бефир, капетан Б. Врбица и Милан Павловић, први секретар министарства спољних послова.

— Г. Гандеракс, досадањи француски посланик на Цетињу, отпутовао је у петак с Цетиња, а секретар француског посланства г. барон де Сер отпутовао је у иностранство на подуже одсуство.

Књижевност, умјетност, просвјета

Студије из културне историје. Када се око тридесетих година прошлог вијека, пошто се Србија политички уредила, почело да ради на културном уређењу обновљене државе, велики број Срба из Војводине и Хрватске прешао је у Србију и ставио своје знање на расположење новом раду за земљу. Дobar дио тих умних људи нашег народа нашао се око књижевног и културног покрета, који је почео око нове биоградске „Књигопечатње“, купљене у Русији године 1832. Ти просвјетљени синови српског народа чинили су све, да „Печатња“, данас Српска Државна Штампарија, даде резултате, који су значили много за развиће културног живота. И одиста Штампарија игра видну улогу у том животу. Сав тај рад описан је у студији Александра Арнаутовића с натписом: Штампарије у Србији у XIX вијеку, која је ових дана изашла у лијепом издању Српске Државне Штампарије. Књига је од жива интереса за све оне, које занима оно велико стварање обновљене Србије у првој половини XIX вијека; писана читко и популарно, она је намијењена и ширим круговима читалаца. Цијена 1-50 круна. Може се добити у Земуну код Напретка и код С. Б. Цвијановића у Биограду.

Занимљива статистика броја листова и часописа. Број и значај листова и часописа, који стално излазе на земљи, много су већи но што се мисли. Што се тиче Европе, ту, како изгледа, Немачка стоји на челу: она има од 10.000 журнала сваке врсте, а међу њима 1500

дневних листова. У Француској излазе колико и у Аустрији, 5600, а у Великој Британији 4400, међу којима је 230 дневних листова. Белгија броји 2000 листова и часописа, што стално излазе, Русија и Шпанија свака по 2000; Швајцарска 1200, од којих 800 на њемачком, 350 на француском и 50 на талијанском језику. Даље разних часописа у Италији излазе 1000, у Данској 1450, у Шведској 1000, у Холандији 2000, у Норвешкој и Румунији по 600, у Турској 300 и у Грчкој 260. Португалија и Луксенбург имају мање од 100. Србија и Бугарска исто тако. Исланд се задовољава са 30 разних листова. То, дакле, за цијелу Европу чини неких 40.240 редовно растурањих листова и часописа. У Јапану излази око 2000, листова међу којима 400 дневних. Према статистици Индија има 1800, а Сибир само 20. У Аустралији сад излазе 1000 разних листова. Али прво мјесто за обилност листова заузимају у Америци Сједињене Државе, гдје излазе само 21.135 листова, међу којима 2500 дневних. Издаци на штампаску хартију износи у Америци годишње преко 25 милиона долара. Целокупан приход за све листове износи 190 милиона долара. Од 1200 листова у Канади излази 100 свакога дана. Са осталим америчким државама Средња Америка има 2400, Мексико, Бразилија и Чила свака по 300, Аргентинска република има 750, Венецуела само 170, а Еквадор једва 70 листова и часописа. Дакле, континент Америка изостаје иза Европе само са 13.315 редовних производа штампе.

Мемори Карла Маја-а. Ономад су у Дресдену изашли мемори недавно умрлог немачкога писца Карла Маја, који је у своје вријеме био на гласу и „моди“ са својим дјелима. Мемори носе наслов: „Мој живот и настојање“. Писац у њима опширно приповиједа о својој романтичној младости и признаје, да је био неколико пута затворен. Задњи пут је био невинно осуђен ради паљења на четири године тамнице. У тамници је дошао на мисао, да пише путописне романе, којима је темељна идеја „одгајање племенитог човјека“. Мај вели дословно: „У Америци је имао бити мушки, а у Азији женски тип идеал, по којем треба да моји читатељи одгоје своју етичку вољу. Мушки тип је Винету, а женски Марах Дурикех“. Мај-у се пребацивало, што пише у првом лицу, јер да тако изгледа, као да је све своје романе сам доживио. У мемориима он тај начин писања оправдава pjesничком имагинацијом. Врло опширно приповиједа и о својим парницама, но његова супруга изоставила је најоштрија полемичка мјеста. Мемори чине утисак, да је Мај у младости починио много погрешака, али да се касније све више настојао поправити.

Књижевни оглас. Уредништво календара „Боке“ у Рису објављује: „БОКА“ велики илустровани календар за 1913 г. уз сарадњу књижевника издаје и уређује Дионисије Миковић, игуман, Одабрана садржина: слике, описи, pjesме, приповијетке, историски чланци, старине, занимљивости, поуке из лекарства, пољодејства ит.д. ит.д. Имена претплатника оштампаће се. Примају се огласи по умјереној цијени. Господи скупљачима сваки десети комад на дар. Чист приход намијењен је у корист нашег просвјетно-привредног друштва „Српска Зора“ у Дубровнику. Преплату на календар „Бока“ (Од 1500 комада оштампаног календара „Бока“ 1912. год. имала је „Српска Зора“ чистог прихода круна 132 и 12 п.) примају: 1) Уредништво календара „Бока“ у Рису, (Бока Которска). 2) „Српска Зора“ у Дубровнику, 3) Уредништво „Дубровник-а“ у Дубровнику и 4) Бокешка Штампарија у Котору (Далмација). Рок претплате је до 1. октобра о. г. Уредништво календара „Бока“ је у Рису (Risap-Boka-Kotorska Dalmacija). Српско-православни манастир Бања Св. Ђурђа.

„Балканска Трговина“. Под тим насловом покренут је у Прагу лист, који излазе „Извозно друштво за Чешку, Моравску и Шлеску“. Лист ће изаћи десет пута на годину, а сврха му је да одржава везе између чешких експортера и балканских крајева, за које је крајеве речено друштво основало и посебно балканско одјељење, којему је на челу публициста Г. Степанек. У програмном чланку овог новог листа, који се штампа паралелно латинским и ћириличким писменима, пише о трговачким односима Чеха и југословенских земаља шљедеће:

„У редовима чланова „извознога друштва“ налази се данас много чешких фирми, које су необично развијене и за извоз способне. Да тим фирмама нађемо нова држишта на Словенском Југу, то ће бити први задатак нашега консулетна, и нашега листа.

Зато бисмо жељели, да српско-хрватски импортери посвете што већу пажњу фирмама, чији се огласи налазе у „Балканској трговини“. То су фирме које, желе ступити у трговинске везе са хрватско-српским трговцима; оне желе да раде и извозе своје производе у југословенске земље, те ће својим српско-хрват-

ским муштеријама изаћи у сваком погледу у сусрет. „Извозно друштво“ спремно је, да посредује и буде при руци савјетом драговољно, без икакве награде. Оно може да послужи истодобно и са тачним и исцрпним трговачким информацијама сваке врсти, тим прије што има велику канцеларију у којој ради преко 20 чиновника, међу којим је и хрватско-српски кореспондент.

Једну ствар овдје морамо да нагласимо а молимо наше југославенске пријатеље, да на то не забораве. Није нама стало само до извоза чешких производа у балканске земље, него бисмо хтјели у једнакој мјери, да гајимо такођер импорт југословенских продуката у чешке земље. У томе и стоји практична сврха чешко-југословенске привредне узајамности. С правом нам Јужни Словени до сада приговараху, да настојимо само продати своје производе у југословенске земље, али да не маримо, да се и ми њима одужимо купујући, оно што нама фали, а чега Јужни Словени имају у изобиљу и иноземство извозе, према бисмо код њих могли добити бољу и јевтинију робу него ли код других. Извозно друштво“ ће тој страни наших, узајамних односа посвећивати достојну пажњу, те ће се ставити у службу хрватско-српског извоза у Чешку, Моравску и Шлеску, нарочито пољодејских производа, воћа, перади, јаја, ит.д. Надамо се, да ће нас у томе хрватско-српски експортери из Хрватске, Србије, Босне и Херцеговине Далмације и др. подупирати, те да ће се увијек и у свакој прилици на нас с поуздањем обратити. „Извозно друштво“ са својим разграњеним везама међу трговцима и импортерима чешким учиниће многе корисне услуге хрватско-српском извозу.

Прихватимо се дакле својски посла на једној и на другој страни Дунава, е да економске везе међу Чесима и Хрватима и Србима донесу чим прије плода — и једнима и другима“.

Изложба књига у Москви. Поводом годишњег састанка савеза руских књижара и издавача, биће у другој половини мјесеца јула у Москви приређена изложба свих руских наштампаних дјела, која су у току посљедње године изашла. Изложба ће обухватити 40.000 бројева, који ће бити распоређени у 70 одјељења. Сам број периодичних списа (листова и часова) прелази преко 2000 комада. Значај руске књижарске трговине, која због огромног броја неписмених има да се бори са силним тешкоћама, види се и из тога, што је посљедње године штампано укупно 124 милиона књига и брошура. Све те штампане ствари имају продајну вриједност од 38 милиона рубаља.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Општа хигијена

Јавна хигијена занима државу, град и село; она тежи да сваког појединца и заједницу заштити од свих напада на њихово здравље. Задатак приватне хигијене намеће се свакоме појединцу и циљ јој да повећа благостање појединих личности и њихових најближих; и она дакле служи посредно заједници. Па шта је то приватна хигијена? На то врло лијепо одговара д-р Пронаји у својој књижици, која је ту скоро изашла у Бечу. Храна, одјело, њега тијела, хигијена стана, васпитање дјете — све то спада под појам приватне хигијене.

Д-р Пронаји сматра да су чести обједи за културног човјека исто толико од штете колико и један једини на дан. Најбоље је јести три пута дневно, изјутра, у подне и у вече (у вече на 2—3 часа пред спавање), а између ових рокова по кад и кад само презалогати. Ево какав распоред даје д-р Пронаји:

У 7 сати из јутра чашу млијека (какао, бијелу каву, чај с млијеком), хлеба (кифле, земичке) с маслом (или обрстом, сиром, сланином, јајетом) и воће. У 10^{1/2} прије подне: чашу млијека (или хлеба с маслом, или воће). У 1 час по подне: чорбе, меса, много зеља (или салате), компота (или воћа), евентуално и лака теста. У 4^{1/2} по подне као и прије подне. У 7 часова у вече: два јајета (или масла, сланине) хлеба (или кромпира), салате (или зеља), воћа (или компота), евентуално млечних јела.

Врло је препоручљив, али усљед наших прилике готово немогућан енглески обичај да се главни објед помјери за 5 часова по подне с мало издашњим допучком у подне. То с тога што по свршетку дневних послова човјек има довољно мира да свари храну иза највећег обједи, јер издашњи објед непосредно пред спавање оитеређава стомак и квари сан.

Одржавање течности с погледом на вријеме јела нарочито је потребно онима који умно раде. Треба пазити и на то да се извјесна јела једу само у тачно одређено вријеме, јер оно што стомак

поднесе у подне, он није у стању да поднесе увијек ујутру.

При јелу не треба се журити; исто тако уз јело не треба радити какав други посао, јер то није само једна рђава навика, већ раније или доцније донесе стомачне болести и болести цријева. За вријеме ручка веома је потребан душевни мир, јер љутња или јад крате апетит и изазивају непријатности послје јела.

Храну треба мијењати, јер иста те иста храна изазивају зловољу, повраћење а с временом и праве стомачне болести. Ако се ради рационално могу се постићи безбројне варијације с месом и тестом, нарочито кад се позову у помоћ зеље и воће (што зависи поглавито од годишњег доба). Из тога разлога са свим је цијелосходно једанпут недјељно промијенити храну на тај начин што ће се промијенити позив на ручак или што ће се отићи у гостионицу. И укусно опремање стола не треба потцењивати, јер је често постављен сто и укусан распоред на њему повећава апетит и појачава варење. Многи гутају врло јело, веома изнестрљења и на тај начин навлаче се опекотине, чиреви и хроничне стомачне катарје. И сувише хладна јела и пића (ливо, изворска вода) шкоде обично на празан стомак или кад се стално узимају; тако многи катар долази од сталне употребе сладоледа, а тако звано тровање с ванилом врло често потиче не од ваниле већ од хладноће и покварених јаја. Кад је тијело загријано штета од хладно пића још је већа. Још од дјетињства треба људе одучавати од гутања вреле или сувише хладне хране.

Од нарочитог хигијенског значаја је систематско жватање, чиме се још у устима, цријевима уштеди замашан рад. Тако на примјер, земичка потопљена у бијелој кави, дуже оптерећава стомак кад се сажваће сува, па послје тога није кава; замакање хлеба у млијеко није дакле за препоруку. Чврста теста (бисквит, цвибак, кифле) треба претпоставити меким земичкама за то што она нагони човјека на брижљиво жватање. Неопходна претставка за добро жватање јесте брижљиво одржавање зуба, евентуално и уметање цијеле вилице. Треба напоменути и то да послје и најмањег јела треба уста испрати као и то, да је зубна четкица увече потребнија но изјутра.

За вријеме јела не треба пити, гутљај воде између јела у самој ствари не шкоди, али човјеку то врло лако може прећи у рђаву навiku. Најбоље је угасити жеђ, тако на један час послје јела.

Не може се довољно препоручити мирно држање послје јела; 10—20 минута сна нијесу тако шкодљиви, али ту треба лежати, а не сједјети да би стомак мирно могао вршити своју дужност. Није корисно ни извести се послје јела.

Пушење је шкодљиво апсолутно под свима околностима послје јела је још онајмање од штете. Главни је: држати се мјере. Јести сувише јела и пиће изазива толико непотребног рада стомачних, срчаних и бубрежних мишића, да најзад и најјачи организам мора попустити. У мјесто да човјек испроба које количине хране смије унијети у свој стомак, треба се на против потрудити и сазнати с којим се минимумом јела и пића може добити најлагодније осјећање.

Врло велики значај приједи д-р Пронаји кретању. Извјесне мјере мишићног рада је неопходно да се тијело одржи здраво. Није довољно доћи од канцеларије до куће пјешке, јер једностран рад мускулатуре ногу није довољан пошто сви тјелесни мишићи треба у истој мјери да се вјежбају. Ово се може постићи једино правилном гимнастиком: справе нијесу потребне, довољна су и слободна вјежбања.

Врло је потребна гимнастика за људе који умно раде, јер им олакшава мозак одвођењем крви из њега и оспособљава човјека на поновни умни рад. Погодна вјежбања изазивају код младих дјевојака снажење мускулатуре леђа; бескорисно држање без стежњака (мидера), код жене олакшавају порођаје. И старост није никаква сметња, на против, марљивим гимнастизацијом одржава се тијело снажним и гипким у најдубљу старост. За малу дјецу најбоље кретање је трење на слободном зраку; она се журцају и по напругијем времену и осјећају се врло добро.

Да би гимнастика била од користи треба на ову обратити пажњу: гимнастизирати само на чистом ваздуху, ако је у соби при отвореном прозору, чак и зими; у пркос хладном ваздуху човјек се брзо загрије. При томе дисати на нос и одморити се чим јаче дисање принуди човјека на отварање уста. Свако вјежбање радити брзо и одсјечно и поновити га од 5—20 пута.

Кад се све сведе и томе дода још нешто што не можемо због малог простора изнијети излази ово:

Држати се што је могућно чистије, рано устајати, десет минута при отвореном прозору необучен радити гимнастичка вјежбања; за тим цијело тијело брзо

опрати и енергично истрљати, а ноћу славати крај отвореног прозора. Ова проста правила не одузимају много времена, не стају ништа, подесна су за свако доба живота; за оба пола, за свако годишње вријеме и требала би да буду општа својина културнога човјека.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

О муви

Чим отопли вријеме, искрсне мува у неизбројној маси и не нестаје је, док не почну јесење хладноће. На свашта слети, и свугдје остави трага: упуље, упрља све, и ни за сав свијет нећеш је отјерати, ако јој се допадне око нечег летјети. Отјераш ли је, сто пута ће се вратити, зујити око ушију и тако је издржљива, да редовно човјеку досади тјерање. На сваки начин непријатна је животиња мува. Човек се већми радује, кад је не види, а не да се много труди с тим, шта је управо она?

У ствари вриједно је познати је, јер је добро, кад човјек зна, с ким толико посла има. А заиста има посла, много посла с њом и кад је тјера и тамани, и кад јој траг чисти, али и тада, кад не зна, да има посла с њом. Јер мува много штете прави и такве, за коју и не знамо, да је од ње. И зато је вриједно бавити се њом, ма да је мала и непријатна.

Мува је, треба знати, опасан непријатељ здравља човјечијег, јер на свашта слети, свачега се дотакне, а нарочито воли прљез. Знамо, да има много болести, које човјек тако добије, ако се дотакне отадака болесних људи или животиња, њиховог ђубрета или изметина. То су заразне болести, и од те заражљивости долази, да у једном мјесту, особито у једној кући, редовно више њих добију болест једно за другим. Човјек може пазити, да се не дотакне прљеза, који болест распростире, пази на чистоћу својега тијела, чисто држи одјело, посуђе и храну — и наједанпут само улети кроз прозор мува, која се баш по каквом прљавом отпатку шетала, улети и нападне посуђе, јело, човјека. Нога јој је лепљива (за то може и по глатком стаклу ићи), дакле, налијепи се на њу сваког гада, на шта је само слетала и носи собом. Човјеку је велики непријатељ нечистоћа, што лијепо. Макар да је мала, и она нечистоћа што производи болест је мала, да се слободним оком не може ни видјети, него само на увеличавајуће стакло. Зато и врло прионе на ноге муви и не види се гдје је мува остави. Често се већ догодило, да муве, које су по стрвини каквој ишле, уједу неког, на од тога уједи отрује се томе крв и умре, или се тешко разбали, да треба прст или читаву руку одсјећи.

Сваке врсте мува опасна је; с тога, дакле, сваковрсне муве треба таманити. Тако тамањење, као што је убијање комадом коже, не вриједи много, зато, јер је мува врло много. Најбоље је хватати на лијеplив папир, па кад се папир напуни, са папиром сагорјети.

У најновије доба су у Паризу славни научници лекари истакли награду од десет хиљада круна за онога, ко најбољи начин за тамањење мува пронађе. Награду је добио један истраживач. Овај је препоручио уље за утамањење мувиних упуљивака (јаја). На основу истраживања изнашло се, да свака мува просјечно двјеста јаја снесе, и тако невјероватно се множи број овог распростирача болести. Дакле све муве немогуће је утаманити, само о тамањењу мувиних јаја и црвића може се говорити. За то је по мишљењу француских лекара најбоље *сирово уље*, с којим би требало стално поливати ђубрењаке, прљез, барице, гдје мува јаја носи.

У јесен мува и онако цркне, али не само од зиме, већ зато, што и сама добије заразну болест. Једна ситна гљивица расте јој у тијелу и убије је. У јесен силне мртве муве можемо видјети. Био прах, који тада покрије телеса мувија, није дуго, до гљива која муве тамани.

Српски кукуруз за производњу шећера

На сједници Националног Пољопривредног Друштва у Француској од 13. марта ове године прочитана је једна биљешка г. Хекела о употреби српског кукуруза у Прованси за производњу шећера. Сада се зна да се по начину Стјуартовом (Stewart) — уклањањем клипова на струковима онда кад је зрно у млијечном стању — може се нагомилати у струку велика количина тршчаног шећера, која се иначе не би образовала, ако би вегетација била нормална. Тај Стјуартов начин произвођења тршчаног шећера у кукурузном струку опробан је у великој Флориди и Куби и постигло се да се из струкова извлачиле количине шећера које су ишле до 90 кгр. на 1000 кгр. шаше. Г. Хекел помиње у тој биљешци да би се могао лако тај Стјуартов начин произвођења тршчаног шећера примје-

нити и на српски кукуруз који је већ употребљен у Француској за фабрикацију хартије и износи резултате, које је постигао у Прованси. Он је прикупио из 1000 кгр. шаше 61 кгр. кристалног тршчаног шећера, и 99 кгр. меласе са 44% тршчаног шећера, свега 105 кгр. Ти су резултати окуражавајући и г. Хекел наставиће своје студије по том предмету.

Како се странци користе нашим природним благом!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одликвани. Њег. Величанство Краљ Господар благоизволио је одликовати сребрном медаљом за ревност: Лазара Абрамовића, Мата Вујића, Милована П. Јовановића, Сава Правитовића, Ива М. Дубовичанина, Васа Радовановића, Јова Мартиновића, Васа Н. Мартиновића и Марка Зачиранина.

Г. Митрополит. Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан отпутовао је у понедељник за Карлсбад, гдје ће остати до друге половине августа.

Из Болнице „Данило I“. Њено Краљевско Височанство Књагињица Ксенија, вјерна традицијима Црногорака, покренула је мисао за образовање кола црногорских милосрдних сестара. Узвишена кћи Његовог Величанства узима их под своје високо покровитељство.

Управа Болнице „Данило I“ срећна је, што јој се дала прилика, да овим позивом приступи остваривању племените замисли Њеног Краљ. Височанства Књагињице Ксеније.

Помоћи невољном ближењем права је дужност племенита човјека, добра хришћанина и исправна грађанина.

Помагање болесника, старање око њега и улагање труда и жртава да што прије оздрави, узвишена је дужност благородна срца и просвјештене душе, која само у срећи ближњег наводи своје задовољство.

Његовање сиромашних болесника и спасавање живота истијема у једном малом народу, који има велике терете и задатке, захтјев је и љубави спрам отаџбине.

Ту хришћанску дужност, тај дуг родољубља у једном народу мало ко може лакше и љепше извршивати од његових кћери.

Државна Болница „Данило I“, творевина Њихових Величанстава Краља и Краљице и Њихових Узвишених Кћери, обраћа се овим позивом на њих за сарадњу и потпору у својем човјекољубивом раду.

Позива кћери нашег народа, да и оне, по примјеру својих другарица из великих народа, образују заједницу милосрђа и похитају у коло милосрдних сестара за његовање болесника.

Управа Болнице отвара курс, у којем ће под љекарским надзором наше милосрдне сестре бити поучаване у савременом његовању болесника. Неће им то бити претешко, јер су Црногорке у свијема минулим ратовима, у којима су им за отаџбину гинули очеви, браћа и мужеви, у том погледу биле на достојној висини кћери једног витешког народа. То им је тако лијепо признао за сва времена крунисани pjesник „Балканске Царице“ у стиховима:

„Босе, гладне, трудне, наге,
За нама се потучате
По граница' домовине
Да нам скромни тајин дате.

Ви нијесте од нас мање:
Кад наступе живе мукe,
Воде, праха и олова
Додају нам ваше руке“.

Црногорске милосрдне сестре понијеће већ од својих домова хришћанску љубав према боник и преданој вршењу њене дужности, а савремену вјештину, потребиту за тај позив, научиће брзо и лако у Државној Болници на Цетињу свака, која се одазове овоме позиву.

Курс почиње 1. августа, а милосрдне сестре учиће се у Болници о њеном трошку, (гдје ће имати стан и храну). Послије извјесног времена биће одликоване спољашњим знаком као видним доказом да су оспособљене за свој племенити позив, а имаће уз стан и храну и пристојну плату.

Свака од њих може напустити дужност кад год хоће без икакве обавезе према Болници и поћи којим јој је драго путем у својем домаћем животу. Једина се морална обавеза изучене милосрдне сестре, као добре Црногорке и грађанке, састоји у томе, да у вријеме рата или какве веће народне невоље усвјед заразних болести, своје човјекољубиве услуге стави домовини на расположење.

Пријаве прима Управа Болнице, а упис отпочиње одмах.

Државна Хипотекарна Банка. (Стање на дан 30. јуна 1912. год.). Од дана 1. марта 1912. год. 30. јуна 1912. било је

примљено молба за зајмове 4392. у износу од перпера 6,093.300.—, од којих је:

	Укупно молба	Износ одобренних зајмова од перпера	Износ тражених зајмова од перпера
Одобрено и примљено	821	798.700	930.793
Одобрено, а не примљ.	12	11.900	19.500
Одложено на основу чл. 12. и 62. Правилника	386		1,037.050
Одбијено	11		11.250
Одустало прије ријеш.	18		32.660
До сада не ријешено	1248	810.600	2,031.253
	3144		4,062.047
Укупно	4392	810.600	6,093.300

Од 821 ријешених молба исплаћено је 500 зајмова у износу од перпера 483.800.

Извршен преглед. Овијех је дана нарочито одређена општинска комисија извршила преглед свију јавних локала и приватних станова у пријестоници и том приликом је утврђено да је чистоћа у пријестоници примјерна. У исто вријеме ова комисија постарала се да се и животне намирнице подвргну строгој хемиској анализи.

Кинематограф. У овдашњем кинематографу синоћ су, крај осталог одабраног програма, биле приказиване слике за вријеме дочека и боравка Његовог Величанства Краља Господара у Бечу. Те ће се слике, са сасвијем другим, такође одабраним програмом, приказивати и вечерас у кинематографу посљедњи пут.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 7. јула. — Јутрос на један сат и по поноћи осам италијанских торпиљера напали су Дарданеле. Утврђења су одбила напад; два торпиљера потопљена су, а шест оштећена. Тврди се, да је на министарској сједници, која је трајала цијелу ноћ, ријешено да се Дарданели опет затворе.

Рим, 7. јула. — „Стефани“ јавља да се чула топовска паљба са Кумкале на Дарданелима. По извјесним вијестима држи се, да је то посљедица побуне трупе или мрнара турских, а по другим то је стога што су се прошле ноћи пред фортом Кумкале појавили пет италијанских торпиљера, због чега је отворена паљба с утврђења, која је послјије једног сата прекинута.

Цариград, 7. јула. — Јутрос је пред трупама на селамлику, а иза тога и у свима касарнама, прочитана султанова прокламација упућена војсци, у којој се особито наглашује, да војска мора бити потпуно одвојена од политичког мијешања и да има само слушати и извршивати наредбе својих старјешина, искључиво се жртвујући за одбрану отаџбине, јер ради ти противно значи издавати отаџбину, те слични поступци и дају одважност непријатељу да као прошле ноћи извршује напад на самим вратима пријестонице. Јучер је неколико официра поднијело извјесна потраживања противна уставу. Султан се нада да у војсци нема ни једног војника, који би могао тражити нешто што је против устава.

Цариград, 7. јула. — Ништа се истинито још не зна о нападу прошле ноћи. Од јуче је тајна војна лига јако развила овдје своју активност. Односно потраживања, о којима је ријеч у султановој прокламацији, ништа се не зна. Изгледа, да су потраживања слична онима, која су јуче растурина кроз варош тајном прокламацијом, у којој се тражи стављање под суд кабинета Хакијева. Младотурски кабинет упутио је окружницу својим клубовима, у којој се вели, да ће примити сва потраживања, али да ће се силом одупријети наименовању Кјамиловом. Дивизије бруска, исмидска и белицијска заклеле су се на вјерност лиги. Јуче, прочитавши у Илдизу официрима прокламацију султанову, заступник министра војног позвао их је, да иступе из комитета и да сваки од њих да изјаву да неће подносити незаконита потраживања.

Рим, 7. јула. — Влади је непознато о нападају торпиљера. Топовска паљба фортова има се приписати или паници, која сада у

опште влада у Турској, или да се створи изговор за поновно затварање Дарданела. До сада нема никаквих вијести, да су два торпиљера потопљена, а шест оштећена.

Цариград, 7. јула. — Затварање Дарданела није још одлучено. Још се није потврдио глас, да је флота јутрос поново напала на Дарданеле.

Солун, 7. јула. — Наредено је извјесним командантима, да се уздрже за сада од гоњења Арнаута. Тахир бег неће да дође у Битољу, већ је са пет чета отишао за Валону.

Бастија, 7. јула. — Контраторпиљер „Кавалије“ приспио је без икакве повреде у Ајачио.

Цариград, 8. јула. — Министарство унутрашњих дјела саопштава, да су јутрос у 6 сати три оклопнице и два торпиљера италијанска ушла у порат Каламоти, а два друга у порат Шио; иза тога два сата доцније опажене су двије оклопнице и шест торпиљера гдје долазе из Псаре.

Драч, 8. јула. — Командант с неколико официра и 20 војника дезертирала. По вијестима из Скадра, више породица миридитских придружиле су се покрету.

Биоград, 8. јула. — Јоца Јовановић, бивши министар грађевина, наименован је за министра финансија.

Рим, 9. јула. — „Стефани“ побија вијести турске односно операција у Дарданелима, а особито губитке италијанске.

Цариград, 9. јула. — Изашло је наименовање Ахмед Муктара за великог везира, а Џемаледина за шеик-ул-ислама.

Цариград, 9. јула. — Данас ће се публиковати листа новог кабинета. Назим паша узмеће министарство војно, Кјамил иностраних дјела, Ферид унутрашњих дјела. Сва турска штампа осим „Танина“ поздравља нови кабинет и нада се да ће распустити скупштину, јер му је немогуће радити са Младотурцима. Вели се, да су већ неколико посланика поднијели оставке. — По депеши валије јанинског, покрет се шири у јужној Арбанији. — У Солуну, и ако је публикована султанова прокламација, ситуација је остала неизмијењена. Свуда се опажају узнемиравајућа скупљања, путови су у рукама Арбанаса, шефови Арбанаса такође траже да се скупштина распусти.

Лондон, 10. јула. — Министар Черчил мотивисао је накнадни кредит за флоту због повећања флоте њемачке; што се тиче поморске политике у Средиземном Мору влада је одлучила, да шест оклопница замијени са четири дренота типа „Енвенсил“. Није искључена могућност, да ће се морати повећати флота у Средиземном Мору, јер по добијеним обавјештајима изгледа, да једна велесила на Средиземном Мору има у пројекту један други програм. Ако се ти извјештаји потврде као тачни, онда они морају проузроковати нашу неодложну пажњу. Балфур је напоменуо да је од врло велике важности, што ће Аустрија постати јака велесила, а не зна се којим упливом.

Цариград, 10. јула. — Наименовање за предсједника сената Ахмед Муктара, пошто је Тефик одбио, изгледа да је учинило добар утицај код официрске лиге. Нови кабинет састављен је овако: Кјамил иностраних дјела, Хусеин Хилми правде, Ферид унутрашњих, Назим рата, Зија финансија, генерал Махмуд министар морине, Нурадигијан грађевина, Аристиди паша привреде. Држи се, да је распуштање скупштине неизбјежно.

Севастопол, 10. јула. — Ушљед експлозије бензина у ваздухопловној школи уништена су пожаром четири аероплана.

Цариград, 10. јула. — Новине доносе вијест да је у Дарданелима извађен леш италијанског мрнарера.

Цариград, 10. јула. — Срњане новине приспјеле су о анархији, која влада у сјеверној Арбанији и борбама, које су недавно тамо одржане: Бој између трупа и бунтовника код Хаса свршио се тиме, што су се трупе повукле изгубивши око 300 што мртвих што рањених, осим тога велики број војника био је разоружан. У близини Киафа Малит 5 официра, 250 војника са 800 пушака, два топа и два митраљеца допали су у руке бунтовницима. Гарнизон ђаковички признао је лигу. Кајмакам из Ђакова утекао. Риза бег шеф арбанаски ушао је у варош, гдје су се сви официри присајединили усташима. Код Црно-вљева био се жестоки бој. Цио призренски гарнизон се побунио осим једног батаљона мутасериф је морао дати оставку. Арбанаси из Љуме иду пут Призрена. Арбанаси су отели 27. кола са муницијом и разоружали 80 војника, који су иста пратили. Код Бардова био је судар између трупа и истаха, који се свршио разоружањем 520 војника и 80 жандарма.

Цариград, 10. јула. — Званични лист доноси следећи састав новог кабинета: Велики везир Гази Ахмед Муктар, шеик-ул-ислам Џемаледин, предсједник државног савјета Кјамил паша, правде Хусеин Хилми паша, унутрашњих Ферид паша, рата Назим паша, финансија бив. министар Зиа паша, марине бив. министар Махмуд Муктар паша, иностраних дјела Норадуџијан, про-свјете Саид бег; министарство грађевина, пошта и телеграфа још непуњено.

Петроград, 11. јула. — Шведска ескадра са краљем и краљицом приспјела је и усидрила се близу „Стандарда“ у финским водама. Владари су измјењали посјете, а у вече био је гала дине на „Стандарду“.

Цариград, 11. јула. — Државни савјетник Демадџериф наименован за министра грађевина; бив. посланик Решад паша трговине и привреде; портфељ министра пошта и телеграфа понуђен је Себад паши, који није још одговорио. Влада је предузела све мјере за одржање реда: сви шефови полиције замијењени су официрима, један потпуковник постављен је за главног управитеља полиције и команданта жандармерије. По вијестима новина, сви секретари и валије Младотурци биће смијењени. Мир влада свуда. Народна светковина прослављена је у миру. Нови кабинет учинио је добар утисак. Младотурски комитет упутио је својим клубовима окружницу, у којој се вели, да ће младотурска партија у скупштини издати повјерење новом кабинету, ако његов програм буде одговарао начелима партије.

Цариград, 11. јула. — Министарски Савјет одлучио је да се неодољно прекину све даље операције у Арбанији, гдје ће се изаслати комисија под предсједништвом Решид Акиф паше.

Рим, 11. јула. — Томазини, савјетник амбасаде у Бечу, премјештен на Цетиње за посланика, а барон Сквити, посланик на Цетињу, премјештен је у Биоград. — „Стефани“ побјија вијест да је лешина мрнарера италијанског била извађена у Дарданелима.

Цариград, 11. јула. — Приликом народне свечаности сва је варош била окићена заставама. Сматра војничка одржана је на брежуљку Слободе. Данас је приспјело изасланство официра из Арбаније, које ће вечерас имати врло важну конференцију са Кјамил пашом и тражити да се скупштина растури. Један лист доноси такође вијест да ће доћи и Тахир бег, који би

имао да поднесе влади захтјеве битољских дезертера.

Цариград, 12. јула. — Велики везир обавијестио је окружницом власти у унутрашњости о саставу новог кабинета. Министарски савјет бавио се искључиво питањем о Арбанији и одлучио да се тамо изашле комисија, у којој би били Решид паша, бив. валија солунски Данишеј, бив. гувернер пљеваљски Ђенерал Сулејман, Есад паша посланик драчки, који су сви Арбанаси. Комисија ће отпутовати сјутра. Говори се, да су Арбанаси ушли у Приштину и одатле упутили депешу, којом јављају да се неће маћи из вароши док се скупштина не растури. Говори се, да је Ферид паша одбио портфељ министра унутрашњих дјела, али се то са званичне стране побија. — Према саопштењу министра војног, Италијанци су у боју код Мисрате могли само три километра напредовати, али пошто је дошло до ручне борбе, то су се исти повукли с великим губитцима. Турко-Арапи су изгубили 15 мртвих и 30 рањених.

Солун, 12. јула. — Сви затвореници утекли су из тамнице у Приштини; приликом гоњења погинуло је око 15 људи, међу којима и неколико жандарма, а неколико рањено. У Елбасану два су Арбанаса гађала судију Абдурахмана, али га нијесу погодили. У Солуну убијен је грчки доктор Адонакис.

Цариград, 12. јула. — У скупштини је предсједник изјавио, да му је један официр оставио синоћ у кући писмо од стране лиге официрске, којим се захтијева затварање скупштине у року од 48 сати. Предсједник је изјавио да ће учисвоју патриотску дужност, на што је био бурно поздрављен. Ултиматум лиге произвео је буру негодовања; сви говориоци, изражавајући презирање наспрам лиге изјавили су, да ће се посланици одупријети до смрти. Скупштина је једногласно позвала великог везира и министра војног да дадну објашњење и остала је у непрекидној сједници.

Лондон, 13. јула. — Аскит је изјавио у Скупштини да су односи Енглеске са царевином Њемачком потпуно пријатељски и нада се да ће и на даље остати такви. Највећи интерес Енглеске је мир и цио свијет зна да она нема никакве агресионе намјере и да не жели повећање својег земљишта.

Цариград, 13. јула. — У 6 сати приспио је министар војни и изјавио, да жали догађај који се збио, али од прогласа устава слични поступци су чести; официр, који је предао писмо, тражи се и биће кажњен; треба времена док се уведе ред у војци. Скупштина се задовољила с тим изјашњењем.

Токио, 14. јула. — Микадо се налази на самрти.

Цариград, 14. јула. — Полузванично се тврди, да је Ферид паша одбио портфељ министра унутрашњих дјела због здравствених разлога. Побјија се вијест да су официри тражили од султана да се скупштина распусти. — Велики везир наредио је властима у провинцијама да му пошаљу копију наредба, које је бивша влада упутила била односно избора; мисли, се да се припрема овјерење правилних избора посланика. Младотурска партија упутила је влади захтјев да се скупштина не распушта него само одложи послје изгласаног буџета.

Званични огласи

СТЈЕЧАЈ

Краљевском Министарству Просвјете и Црквенијех Послова потребно је за наредну школску годину девет наставника и то:

1. за Државну Велику Гимназију на Цетињу:

1) два наставника за *математику* као главним предметом и физи-
ком као споредним;

2) један наставник за *српски језик с књижевношћу* као главним предметом и класичном филологијом као споредним;

3) један наставник за *њемачки језик с књижевношћу* као главним предметом и класичном филологијом као споредним; и

4) један наставник за *класичну филологију* као главним предметом и славистиком као споредним.

II. за Државну Нижу Гимназију у Подгорици:

1) два наставника за *српски језик уз класичне језике*; и

2) један наставник за *иприродне науке*.

III. за Богословско-учитељску Школу на Цетињу:

1) један наставник за *педагошке предмете*.

Пријаве кандидатске примаће се до 15. августа т. г., када ће се извршити избор између свијех пријављених.

Кандидати треба да су редовно свршили филозофски факултет, и да о томе поднесу школске квалификације, уз то и увјерење о свом владању.

Првијенство имаће они, који имају државне испите, и који су до сад служили као наставници у средњим школама.

Кандидати ће у пријави назначити, под којим се условима примају, да буду наставници у Црној Гори.

П.Бр. 2542. Из канцеларије Кр. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова. 3. јула 1912. г. Цетиње.

2,5

ОБЈАВА

Господин Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова својим ријешењем од 23. јуна ове године П.Бр. 2374. одлучио је:

да се укине за идућу школску 1912./13. годину први разред Државне Ниже Гимназије у Подгорици, пошто држава намјерава у истом мјесту отворити трговачко-занатлијску школу.

П.Бр. 2374. Из канцеларије Краљ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, 25. јуна 1912. г. Цетиње.

3,3

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина — Одјељење за Грађевине и Саобраћај — одржаће у петак 20. јула ов. год. јавну лицитацију у царинарници на Д.-Градлу за преправку моста на Сушицу (у Бјелопавлићима) а то:

1.) На једно окно, које је од 7 метара распона и 430 ширине, ставити гвоздени мост су пет шина, које ће моћи издржати тежину од најмање 120 квинтала.

2.) Како ово окно, тако и друго, које је од 16 метара распона (на које већ постоји гвоздени мост) треба поподити са гредама лучевијема, којих ће требати око 130 комада од по 430 метра дужине а 18/15 ц.м. дебљине.

3.) Завидати утврдити и питурати гвозђарију са двије руке са минијумом а једну руку са пенељастом бојом на уље. Паранет ставити на цијелом мосту од гвозђа. Све да буде израђено по занату. Рок довршетка рада оставља се 20. окт. ове године.

Подузимач је дужан поднијети гаранцију од тридесет на сто од вриједности погођеног рада и то у готовом новцу или непокретним добрима. Непокретна добра имају се таксирати у надлежном Капетанском или Општинском Суду о трошку подузимача. Плаћање такса као год и таксе прописане чл. 147. закона о таксама пада на терет подузимача. Одјељење задржаје себи право да рад никоме не уступи ако не би понуђене цијене биле повољне.

Остали ближи услови могу се сазнати сваког дана за вријеме канцеларијских часова у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај, као и на дан лицитације на лицу мјеста.

Број 2211. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај. 28. јуна 1912. г. Цетиње.

3,3

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење овим износи на продају један поштански аутомобил.

Пошто се исти сада налази при подгоричкој пошт.-телегр. станици, те да би га могао видети ко би га жељело купити, то ће иста станица за његову продају држати јавну лицитацију у својој канцеларији на дан 29. јула ов. год. од 9—12 сати прије подне.

К.Бр. 9330. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 5. јула, 1912. г. Цетиње. 2,4

СУДСКИ ПОЗИВ

На основу чл. 64. правила *Народне Штедионице* на Цетињу, овим се позива онај, који је нашао уплатну књижицу поменуте штедионице број 26/248 II кола, која гласи на име Марка Томовића, да је у року од 15 дана преда мјесној власти с позивом на доњи број, иначе ће се послје тог рока сматрати амортизованом, а сопственику ће се издати дубликат.

Број 3565—VI—1912—275.

Цетиње, 14. јула 1912. г.

Обласни Суд,

дежурни судија,

Влад. Ђ. Поповић.

Р. 78. бр. 653. 1,1

ОГЛАС

Сви ниже изложени Закони, Стеногр. Биљешке Црногорске Народне Скупштине за Краљевину Црну Гору и Албуми, Јубиларна издања са назначеним цијенама могу се добити на Цетињу у књижарама: Мартиновића и Иванишевића и А. Рајнвајна; у Подгорици у књижарама: Коста К. Станића, Рундо и Загора и П. Вукотића; у Никшићу у књижарама: Симата Гарчевића и Ш. Лаковића; у Колашину: у књижари: Кујачића и Тошковића.

1. Устав за Кр. Црну Гору	1—
2. Закон о редб.б. упуства и др. за осн. школе	2—
3. Закон о нар. школама	—50
4. Закон о судском поступку у грађанским парницама	1—
5. Закон о штампи	—50
6. Кривични Закон	2—
7. Закон о изборима народних посланика	—30
8. Закон о уређењу Држ. Савјета	—30
9. Закон о пословном реду у Држ. Савјету	—30
10. Закон о Министарској одговорности	—30
11. Закон о Експропријацији	—30
12. Закон о уређењу привредног Савјета	—02
13. Закон о привременом пословном реду у Народној Скупштини	—40
14. Закон о јавнијем зборовима и удружењима	—20
15. Закон о држ. буџету	—30
16. Закон о парохиском свештенству	—50
17. Закон о јавним правозаступницима	—50
18. Трговачки Законик	—80
19. Закон о порезу на алкохолна пића и таксирању судских пресуда	—20
20. Закон о поступку судском у кривичним дјелима	1:50
21. Закон о подјели, насељењу и уживању Бривске Горе	—30
22. Закон о измјенама и допунама у закону о изборима народнијех посланика	—30
23. Закон о административној подјели Црне Горе	—30
24. Закон о Устројству судова у Кр. Црној Гори	—30
25. Закон о измјенама у Кривичном Законнику	—20
26. Закон о измјенама и допунама у закону о порезу на приносод капитала и рада од 15. нов. 1905. год.	—30
27. Закон о Лову	—30
28. Закон о држав. новцу	—30
29. Закон о повластицама	—50
30. Закон о рудима	—80
31. Закон о измјенама и допунама о јавним правозаступницима	—40
32. Закон држ. Зајму за 1912. г.	—30
33. Закон о таксама	—50
34. Закон о порезу на принос од капитала и рада из 1911. г.	—50
35. Правилник Државне Хипотекарне Банке Краљевине Црне Горе	—30

Стеногр. Биљешке Цр. Нар. Скупштине:

Свеска за годину 1906.	перп. 4—
" " " " 1907.	" " 4—
" " " " 1908.	" " 2—
" " " " 1909.	" " 4—
" " " " 1910.	" " 4—
" " " " 1911. (ван-редан сазив)	" " 0:50

Албуми

— Јубиларна издања —	
Албум слике из Црне Горе од 1910 године	перп. 3—
Албум Владајуће Куће Петровић-Ђегош од 1910 год.	4—
Албум Владајуће Куће Петровић-Ђегош у луксузном издању	50—
Цетиње, 1911.	

Управа Држ. Штампарије.

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК.

ОБЈАВА

У нед ељу 15. јула ове године, Министарство војно путем јавне лиценцијације продаваће војничку стару одећу, обућу и друге војничке ствари изашле из употребе.

Лиценцијација ће се означенога дана одржати у просторијама административног слагалишта у Војном Стану на Цетињу, од 8 до 10 сати прије подне и ствари уступити понудиоцу највише цијене, ако ова за министарство буде повољна — само за готов новац.

Право на лиценцирање имаће само они, који буду у приред положили у готову суму од перн. 2000 (две хиљаде).

Какоћа и количина ствари које се продају, могу се видети у административном слагалишту Кр. Министарства војног свакога раднога дана, од 10 до 11 сати прије подне, почињући од 10. јула па до дана лиценцијације.

Број Р. 3724. О. 1132. Из канцеларије Административног Одјека Кр. Министарства Војног. 2,2

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина — Одјељење за Грађевине и Саобраћај — одржаће у неђељу 15. јула ове године јавну лиценцијацију за неке преправке у Истражном затвору на Цетиње а то:

- 1.) Нови кров над Хелијам од штица и етернита од око 250 квадратних метара површине са конверсама и гурлама.
- 2.) Један танки зид од армираног цемента испод крова од око 90 квадратних метара површине са 12 ц. м. дебљине и 2½ метра висине.
- 3.) Удесити под кровом за стражарски стан на десно крило здања, као и мале друге поправке.

Рок довршетка рада оставља се 15. септ. ове године.

Подузимач је дужан поднијети гаранцију од тридесет на сто од вриједности погођеног рада и то у готовом новцу или непокретним добрима. Непокретна добра имају се таксирати у надлежном капетанском или општинском Суду о трошку подузимачком Плаћање такса као год и таксе прописане чл. 147. закона о таксама пада на терет подузимача.

Одјељење задржаје себи право да рад никоме не уступи ако не би понуђене цијене биле повољне.

Остали ближи услови могу се сазнати сваког дана за вријеме канцеларијских часова у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај или Управи Истражног Затвора, као и на дан лиценцијације на лице мјеста.

Број. 2212. Из канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 28. јуна 1912. год. Цетиње. 3,3

ОБЈАВА

Потписата Општинска Управа у смислу члана 46. тач. 9. а у вези са чл. 51. закона о уређењу Варошких Општина, одржаће у неђељу 22 и 29. јула т. г. јавну лиценцијацију радње једне двокатне општинске куће у овој вароши.

Лиценцијација ће се куће обдржати, како за изразу темеља и зида куће, тако и за све што је у кући потребно, једном ријечу, да подузимач радње, кућу у потпуном реду Управи Општине предадне према уређеном плану и постојећем уговору.

Кућа се има подчћи, да буде од прилике дужине од 14 до 18 метара дужине, а 8 до 12 мет. ширине.

Подузимач је дужан поднијети гаранцију од 50% вредности подузете радње, и то, у непокретним добрима или у готовом новцу, непокретност има бити таксирана у надлежном Капетанском или Општинском Суду, које пада на терет подузимача.

Управа Општине задржаје себи право, да рад куће на дан 29. ов. мј. неће никоме уступити ако понуђена цијена не би била за исту повољна.

Остали ближи услови као и план куће моћи ће се видјети, за вријеме: од 20. до 29. јула т. г. у канцеларији ове Управе

Број 492. ех 1912.—412.—1911.
Вир, 7. јула 1912.
Управа Општине Вар. Вира,
Предсједник
Р. 196 бр. 638 1,2 Кап. Л. Станковић.

ОГЛАС

Диплома за чланове добротворе Ђачкијех фондова — — — цијена перн — 80
Правила за извршење
Закона о лову — — — — — — — — — 50.
Могу се добити код свих наших књижара: Цетиње, Подгорица, Никшић и Колашин.

Цетиње, јула 1912
1,2 Управа Држ. Штампарније.

ПОЗИВ

Кр. Обласни Суд у Никшићу, својим ријешењем од данас број и ознака доња, ставио је под суд одбјегле: Јована и Н. Вку Шкулетиће, првог због стицаја злочина из § 168. и § 204. Кривичног Законика, а Новку због дјела из § 168. истог Законика, — те сходно § 293. зак. о кривичном судском поступку, са овим се исти извјештавају и позива у, да у року три мјесеца, од данас предстану овом суду, ради одржања јавног претреса с напоменом, да ће суд, сходно § 294. зак. о кривичном суд. поступку и у њиховом осуству доијети пресуду по њиховој кривци.

Број 459. V—1912—21.
Никшић, 26 јуна 1912 год.
— Кр. Обласни Суд, —
предсједник С. Драговић.

ПОЗИВ

Са којим се позива одбјегли Саво Радвановић — да у року од три мјесеца дана предстане потписатом суду, ради одржања јавног претреса по његовој кривци, због дјела из § 223. у вези с § 46. кривичног законика с напоменом, да ће суд сходно § 294. закона о кривичном судском поступку и у његову осуству доијети пресуду по дотичној кривци.

Број 302—V—1912—39.
Никшић, 5. јула 1912 год.
— Кр. Обласни суд —
за предсједника — судија,
Раде Радовић.

Службени огласи

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Великог Суда од 4. маја ове године, број 425—IV—1909—226, износи се на јавну продају доље описана непокретност Бојине В. Обреновић и њена сина Милвоја В. Обреновића из Блатине, за дуг пок Милана Драгићева Обреновића из истог мјеста; процијенена перпера 1709 и пара 5.

За продају одређују се три рока: 18. јула, 18. августа и 18. децембра од 8 прије подне до 4 сата после подне.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског суда у Блатини од 8 сати прије подне до 4 сата после подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијенене вриједности, а на другом хоће, али неће испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство од 10% процијенене вриједности

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

Један комад ливаде око 2 косе; граници: од истока племенским путем, од југа ливадам и земљом Ђете Мира Обреновића од запада путем сеоцима, од сјевера ливадам Милете Драгићева Обреновића. Број 1391 387—1912. Краљ. Капетански Суд. Р. 231, бр. 578, 1,2 кап П. Машковић.

ОБЈАВА

О отварању стјечаја над имовином Илије М Радуновића из Прогаовића.

Обл. Суд на Цетињу, овим објављује свима и свакоме, кога се тиче, да је ријешењем овог суда, од 1. јула ове год., број 2921—IV—1912—620., отворено стјечнице над цијелом покретном и непокретном имовином презадуженог Илије Радуновића из Прогаовића и за то се позива сваки који би од тога ма по ком праву што тражити имао, да се најтаље до 1. септембра ове год., са својим потраживањима и доказима за истом суду пријани.

Број 2921. IV—1912—620. Из канцеларије Обласног Суда, 1. јуна 1912 год. Цетиње. Р. 55, бр. 587, 1,2

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обласног Суда из Подгорице од 13. априла 1912., број 2873—IV—1912—1193., износи се на јавну продају доље описата непокретност Спаха П. Ивановића, из Дољана, процијенена перпера 700.

Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског суда у Дољанима

За продају одређују се три рока, и то: 5. августа, 5. септембра 1912. год. и 5. јануара 1913. године од 8 сати прије подне до 3 сахата после подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они који имају на непокретност какво реално право, или право прече купње, да се суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

Мотика винограда пет, у једном комаду, звано мјесто «Влахиње»; граници: од истока Боко П Ивановић, од југа Велиша П Ивановић, од запада власник Спахо П Ивановић, од сјевера Стојај Ђуров и Лука Т. Ивановић.

Број 450—220—1912.
Дољани, 5. јула 1912. год.
Капетански Суд,
кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обласног Суда из Подгорице од 9. фебруара тек год., број 1247—IV—1912—494., износи се на јавну продају доље описата непокретност Николе С. Ивановића, из Дољана, процијенена перпера 800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда у Дољанима.

За продају одређују се три рока, и то: 4. августа, 4. септембра 1912. и 4. јануара 1913. год., од 8 сати прије подне до 3 сахата после подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, или право прече купње, да се суду пријаве прије почетка прве продаје

Опис непокретности:

Раза орапиче 1¼ са 900 коријена лоза, све у једном комаду, звано мјесто «Брањеви»; граници: од истока, југа и запада пут, од сјевера Секуле Отво.

Број 204—120—1912.
У Дољанима 4. јула 1912. год.
Капетански Суд,
кап. Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају од непокретности Јована Ј. Шкулетића из Гравица, за намир његових дугова и то:

У «Рађево» ¾ орапиче земље; са границама: од истока и запада земља Блажа Шкулетића, сјевера Радванова Зекова југа Неђељка Томановића; процијенена перпера 75

У «Рађево» ¾ орапиче земље; са границама: од истока пут, запада Блажа Шкулетића сјевера Радванова Зекова, а од југа Неђељка Томановића; процијенена перпера 75

У «Вјетрно брдо» 1 коса ливаде у Смолвини у заједници са Шкулетићима; процијенена перпера 30

У «Јелића осоје» 2 листобера горе; са границама: од истока и сјевера гора Андрије Мусовића, запада Милована Јоцивића, а од југа Његушка; процијенени су перпера 150

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају су одређена три рока: 8. августа 8. септембра ов. год. и 8. јануара 1913 године, од 8 прије до 4 сата после подне.

На првом року неће се непокретности уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће, али не испод 2/3 процијене, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви, који на непокретностима имају право прече купње, да се пријаве потписатом суду прије прве продаје.

К Броју 786. 442—1912.
Озришњи, 3. јула 1912.
Краљ. Капетански Суд,
кап. Б. Ђетковић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Јована Ј. Шкулетића из Гравица, извршиће се 25. октобра ов. год. Виђи оглас у 17 броју «Гласа Црногорца» о. г. К Броју 446. 228—1912.

Озришњи, 3. јула 1912.
Краљ. Капетански Суд,
кап. Б. Ђетковић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Јоша С. Никића из Драговољиха, извршиће се 20. октобра ов. г. Виђи оглас у 17 броју «Гласа Црногорца» ов. год. К Броју 373. 197—1912.

Озришњи, 3. јула 1912 г.
Краљ. Капетански Суд,
кап. Б. Ђетковић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Милете Гезовића из Праге, извршиће се 25. октобра ов. године. Виђи оглас у 17 броју «Гласа Црногорца» т. г. К Броју 1000. 463—1912.

Озришњи 3. јула 1912
Краљ. Капетански Суд,
кап. Б. Ђетковић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Ђура Н. Конића из Поиње, извршиће се 1. новембра ове године. Виђи оглас у 19 броју «Гласа Црногорца» ов. год. К Броју 531. 1912—516—1911.

Озришњи, 3. јула 1912 г.
Краљ. Капетански Суд,
кап. Б. Ђетковић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Луке А. Мишуревића из Дрјаба, извршиће се 20. октобра ов. године. Виђи оглас у 20. броју «Гласа Црногорца» од ове године.

Број 435 ех 1912 364—1911.
Подгорица, 6. јула 1912 г.
Капетански Суд,
кап. Ђ. Вујовић.

ОГЛАС

Према ријешењу Краљ. Обласног Суда из Ст. Бара од 19. фебруара 1911. год., број 584—II—1911 г., износи се на јавну продају доље описата непокретност Љуба Ђурова Хајдуковића, из Подгора, која је процијенена перпера 2.800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су три рока, и то: 1. јула 1. августа и 1. децембра 1912. год.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се овом суду пријаве прије почетка прве продаје

Опис непокретности:

1) ¼ и 1/8 орапиче земље, звано у «Виров-тор», у једном комаду; граници: од истока имовином Васа Станкова Хајдуковића, од запада и сјевера имовином Јока Крстона Хајдуковића, а од југа имовином Петра Ђурова Сјенчевића. Око речене земље налази се један листојек горе. Земља и гора процијенена перп. 460;

2) земља и гора на «Врх Скале», — земље ¼ у два комада, — горе два листојека са памјенићем неуређених кућа планинских; граници: од истока имовином Ника Машанова Хајдуковића, од запада Јока Крстона Хајдуковића, а од југа и сјевера имовином Васа Станкова Хајдуковића. Процијенено перпера 940;

3) ¼ необрађене земље са гором у «Малимет», у два комада; граници: од истока, запада и сјевера имовином Савића Гашина Вукмановића, а од југа Јова Маркова Јоветића. Процијенено перпера 400

4) ¼ земље под «Стране», у три комада са припадајућим орајком; граници: од истока општинским путем, од запада и југа имовином Јока Никова Вукмановића, а од сјевера имовином Рада Никола Вукмановића. Процијенено перпера 375;

5) ¾ земље на «Главце» са припадајућом гором, у три комада; граници: од истока и сјевера имовином Бошка Палина Ђутице, од запада имовином Луке Николина Вукмановића, а од југа гором истог Љуба Ђ. Хајдуковића. Процијенено перп. 625.

Број 460—118—1911.
Брчели, 7. јула 1912. године.
Краљ. Капетански Суд,
за капетана,
Р. 346, бр. 635, 1,1 официр Милаш Роговић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност пок Марка Лазова Иличковића, из Брчели, која је процијенена перпера 150.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су три рока, и то: 15. августа, 15. септембра и 15. децембра 1912. год.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се овом суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1/8 и 1/10 орапиче земље с лозом, звано мјесто у «Међице», у два комада; граници: од истока имовином Пера П. Иличковића, од запада Пера М. Иличковића, од југа Нива Ј. Иличковића, а од сјевера Митра П. Иличковића.

Број 70. ех 1912—194—1911.
Брчели, 7. јула 1912. године.
Краљ. Капетански Суд,
за капетана,
Р. 170, бр. 636, 1,1 официр Милаш Роговић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описата непокретност Сава Болетића из Подгорице; процијенена перп. 600.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока: 3. августа, 3. септембра и 3. јануара 1913 год., од 3 до 6 сати после подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процјене, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант дужни су положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве оном суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

Једна једнокатна кућа у ст. вароши на Драч; граници: од истока Марко Г. Томашевић, од сјевера Нико В. Поповић од запада пут, а од југа Рашо Н. Вујовић

Број 1643 VI—1911—209
Подгорица, 3. јула 1912 г.
— Општински Суд —
за предсједника — судија,
К. Нелевић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Великог Суда на Цетињу, од 10. маја 1912, број 2325—IV—1911—922.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Станка Илија Војводића из Радомира; процијенена перпа 1080.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока: 10. августа, 10. септембра 1912 год., и 10. јануара 1913 год. од 8 сати пријед до 4 после подне.

На првом року непокретност ће се уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство од 10% процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду пријед почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1-во Дно његове двокатне куће у Радомири дужине 4 метра 32 цм., са правом од обора (авлије), које га је са кућом допала на дијелу, која спада до куће Анђуше Ивоше и Илије Ивоше Војводића; процијенена перпа 730.

2-го. $\frac{2}{4}$ ледина и два листосјека горе у Горњи До; граници: од истока и југа Ђуро Војводић, од запада Илија Перов, од сјевера Илија Николин Војводић; процијенено перпера 350.

Број 630 ex 1912. 131—1911.

Љуботињ, 7. јула 1912.

Краљ. Капетански Суд,

Р. 219, бр. 626, 1,1 кап. С. Кнежевић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Мијајла Перованова Вицковића из Дреношнице извршиће се на дан 8. августа ове године.

Виђи оглас «Гласа Црногорца» 1912 године.

К Броју 324 181—1912.

У Богетићима, 9. јула 1912 г.

Капетански Суд,

Р. 41, бр. 640, 1,1 кап. М. Мијушковић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Симона Тодорова Перуновића из Дреношнице извршиће се 5. новембра 1912 године.

Виђи оглас «Гласа Црногорца» од 19. маја ове год. број 20.

К Броју 350. 14—1912.

У Богетићима, 9. јула 1912 год.

Капетански Суд,

Р. 41, бр. 641, 1,1 кап. М. Мијушковић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Сима Кнежевића из Мијашовића; процијенено перпера 450—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока и то: 20. августа, 20. септембра т. г., и 20. јануара 1913 г., од 8 до 12 сати пр. подне.

На првом року непокретност се ће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретности имају прече право купње, као и они, који на непокретности имају какво реално право, да се пријаве суду пријед почетка прве предаје.

Опис непокретности:

У «Галату» 1 рало ливаде; граници: од истока и југа Јалица, од запада Наве Кнежевић, од сјевера Божо Дракић.

У «Рутон» 1 рало оранице; граници: од истока, сјевера и југа пут, од запада Наве Кнежевић.

Број 1279 604—1911.

Голубовци, 28. јуна 1912.

Капетански Суд,

Р. 169, бр. 644, 1,1 в. д. п. капетана, п. поручик П. Мараш.

ОГЛАС

На основу извршења клаузуле Кр. Обласног Суда у Подгорици, од 31. јануара тек. г., број 893—IV—1912—295. Износи се на јавну продају доље описана непокретност Ђура Петријевића из Горичана; процијенена перпера 3300.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока и то: 25. јула, 25. августа и 25. децембра т. г., од 8 до 12 сати пр. подне.

На првом року непокретност се ће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они који на непокретност имају какво реално право, као и они који имају прече право купње, да се суду пријаве пријед почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Шемовице» 3 рала ливаде; граници: од истока Мањо Ђуровић, од запада Нешо Шушкан-

чевић, од сјевера Митро Ушићевић од југа Саво Ђрновић.

2) У «Поток» 2 рала оранице; граници: од истока Циравић, од запада и сјевера пут, од југа Пуљо Јанић.

Број 51. 28—1912.

Голубовци, 20. јуна 1912. Капетански Суд,

Р. 190, бр. 644, 1,1 в. д. п. капетана, и поручик П. Мараш.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Јана Добронића из Бистрица процијенено перпера 600

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се рокови и то: 1. августа, 1. септембра, 1. јануара 1913 г. од 8 до 12 сати пријед подне.

На првом року непокретност се ће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитант су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они који имају прече право купње да се суду пријаве пријед почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) рало оранице; у «Бистрице» граници: од истока, Ристо Кликован, од запада и југа пут, од сјевера дужник.

Број 482 208—1912.

Голубовци, 27. јуна 1912.

Капетански Суд,

Р. 147, бр. 644, 1,1 в. д. п. капетана, и поручик П. Мараш.

ОГЛАС

Сагласно допису Краљ. Кап. Суда у Ст. Бару од 29. јуна ов. год. број 538—235—1911, а у извршењу пресуде Краљ. Великог Суда од 6. маја 1910. број 601—IV—1910—218; износи се на јавну продају доље описана непокретна имовина Момчила Тапавице за допуну исплате његовог дуга. Имовина је процијенена 3400 перпера.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају су одређени три рока: 10. августа, 10. септембра ов. год., и 10. јануара 1913 године.

На првом року непокретност се ће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће, али не испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности, на трећем року уступити ће се понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, као и сви они који имају прече право купње, да се пријаве суду пријед прве продаје.

Опис непокретности:

1) Двије двокатне куће у вароши зв. «Метеризи» исте граници: од истока кућом обором и зградом Вакутском, од сјевера путем од запада кућом Илије Ђуровића и обором бриг. Мила Ђурашковића а од југа путем.

2) Четири и по козе ливаде у Улицњско поље зв. «Роље» а граници: од истока ливадом Јона Горовића, од сјевера ливадом Рада Зеца, од запада ливадом Марка Петричевића а од југа Цорта Милена.

Број 696 VI—1912—97.

Улицњ, 10. јула 1912.

Општински Суд вар. Улицња,

Р. 233 бр. 645, 1,1 Деж судија Ј. Ресуабеговић.

Приватни огласи НИКШИЋСКО ТРГ. АКЦ. ДРУШТВО У НИКШИЋУ

саопштава својим акционарима да ће се у неђељу 22. о. м., (почетак у 8 сати пријед подне) одржати у канцеларији друштвеној

1. Ванредна Главна Скупштина

са овим дневним редом:

1.) Избор перовође, двојице акционара за попис записника и тројице акционара за бројење гласова;

2.) Давање овлашћења Управном Одбору, да за потребе друштвене може куповати непокретну имовину.

3.) Измјена друштвених правила.

Моле се г. г. акционари, да у што већем броју на скупштину дођу.

Акционари, који не могу лично присуствовати, могу бити заступљени лицима, које они за то опуномоће и који морају бити акционари. Но ни један акционар не може заступати више од једног акционара.

Друштва, заводе, правна лица, трговачке фирме и т. д. заступају законити представници.

10. јула 1912.

Председник Управног Одбора
Никшићског Трг. Акц. Друштва,

Р. 135, бр. 647, 1,1 М. Томашевић.

ОБЈАВА

На основу ријешења V. Редовне Главне Скупштине одржане 12. фебруара ов. год., поднешене су Господину Министру Унутрашњих Дјела на одобрење измјене чл. 45. и 48. друштвених правила, и Господин Министар својим ријешењем од 26. априла ов. год., број 1628/1629, одобрено је, да поменути чланови правила гласе овако:

Члан 45.

Главна Скупштина може доносити ваљане закључке, кад на њој присуствују најмање 50 акционара, који имају право гласа и који скупа представљају најмање $\frac{1}{3}$ уписаног акцијског капитала.

На Главној Скупштини се рјешава апсолутном већином гласова.

Кад се при гласању подијеле на два једнака дијела, рјешава она страна, којој се председник придружи.

Члан 48.

На Главној Скупштини, на којој се рјешава о престанку или продужењу друштва, сједницењу с којим другим друштвом или о промјени циља, потребно је да буде заступљено најмање $\frac{2}{3}$ уписаног акцијског капитала и кад закључак буде примљен најмање са $\frac{2}{3}$ гласова.

О измјенама и допунама у друштвеним правилима могу се доносити ваљани закључци, кад на скупштини буде најмање $\frac{1}{2}$ уписаног акцијског капитала и кад закључак буде примљен најмање са $\frac{1}{2}$ гласова.

И да се у члану 43. пасус, који гласи: Гласање може, да се врши само лично друштво, заводе, правна лица, трговачке фирме и т. д. заступају законити представници.

Замијени са:

Акционари, који су спријечени лично присуствовати на Главну Скупштину, могу бити заступљени лицима, које они за то опуномоће и која морају бити акционари. Но ни један акционар не може заступати више од једног акционара.

Друштва, заводе, правна лица, трговачке фирме и т. д. заступају законити представници.

У Никшићу, 10. јула 1912.

НИКШИЋСКО ТРГ. АКЦ. ДРУШТВО.

Р. 260, бр. 647, 1,1

ОБЗНАНА

Позивам повјеритеље (дужитеље) мога покојног оца Саве Шћепанова Вујачића из Грахова, да се за потраживање дуга пријаве са чистим исправама код г. Видака Вујачића на Грахову најдаље до 1. октобра тек. год. јер послје тог дана нијичје потраживање нећу признати нити се дужником сматрати.

Трешњево, 9. јула 1912. г.

Р. 52. Бр. 652, 1,1 Јела А. Јокић.

Д-р Р. КУСЛЕВ ЗУБНИ ЛЕКАР — ЦЕТИЊЕ

Јављам поштованој публици, да ћу од 1. августа *почети рад у Никшићу*, гдје ћу се бавити кратко вриеме. Давио сам *зубе на гуме, зубе на виде и златне зубе*, мостове од најбољих фабрика и најновији порцелан за залијевање зуба.

Р. 45, бр. 592, 3,3

ОГЛАС

Моју кућу постојећу у Мирковој вароши. Улица Краља Николе продајем из слободне руке.

Ко жели исту купити, нек ми се пријави за поглед.

Подгорица, 21. јуна 1912.

Р. 30, бр. 577, 3,3 Нико Лаиновић.

ПРОДАЈЕМ У БАР једну кућу на два тавана; једну појату и чардир; три рала земље под водом; разнога воћа и лоза и 75 коријена маслина. Кућа и земља налази се на дно Чегуге, а маслине у Поздени бријег, 5 минута далеко од куће.

Ко жели горње имање купити, нека се пријави г. Косту Дабановићу, *Стари Бар*; или мени на *Цетиње*.

Р. 62, бр. 605, 2,3 Перо Башић.

ПРОДАЈЕМ из слободне руне у Улицњу: кућу са припадајућом бајтом, 14 коријена маслина код исте куће, 5 рала земље, које се налази у Улицњском пољу у ливаде Поборске.

За обавјештења и услове обратити се потписатом.

Цетиње, 5. јула 1912 г.

Р. 42, бр. 619, 2,2 Јово Прибиловић.

НА ЗНАЊЕ

Част ми је јавити поштованом грађанству и г. г. мојим муштеријама, како у унутрашњости Црне Горе тако и са стране, да сам отворио у кући госп. Ђурашковића на Негушевој риви

ХОТЕЛ ИТАЛИЈА — HOTEL ITALIJA

Хотел је првога реда, снабђевен са извршном кухињом, разноврсним домаћим и страним нићем, собе уређене и мобилиране. Услуга брза и тачна, а цијена умјерена.

Подгорица, 1. јула 1912.

Моли за многобројну посјету:
Блажо Талијанец
Blago Talianac

Р. 71, бр. 618, 2,3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом изненадне смрти нашег негда непрежаљенога сина, — односно брата

† ДУШАНА

који 7. ов. мј. испусти своју невину душу — изјављујемо, и доживотну благодарност дугујемо грађанству обојег пола, које видно учешће узе у нашој тузи, понаособ физиксу г. Радовићу на својском заузимању, да милог нам покојника спасе од немиле смрти.

Никшић, 8. јула 1912.

Ожалошћени: родитељи: **Обрен и Ката Попара**; сестра **Љубица** са осталом родбином.
Р. 65, бр. 612, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Тешки и претешки удар неизљечиво је ранио нас и наш дом за никад непрежаљеним нам супругом, односно оцем, братом и стрицем

† КОМ. БАЋОМ МИЋУНОВИЋЕМ

који се послје кратког боловања пресели у вјечност 6. јула ове год., у 76. години свога живота.

Сматрамо за особиту дужност изјавити овим путем нашу доживотну благодарност и најпоштнију захвалност:

Његовом Краљевском Височанству Престолонашљеднику Данилу и Његовом Краљ. Височанству Књазу Мирку, који нам благодизвољем телеграфским путем изјавише Њихова Висока саучешја, те нам тим тугу и бол ублажише.

Неизмјерна благодарност: министру председнику министру војном бригадиру г. Митру Мартиновићу, министру правде г. Душану Вукотићу, председнику Државног Савета г. Марку Ђукановићу; г. г. бригадирима: сердару Јанку Вукотићу, Благоу Бошковићу и Милутину Вукотићу, великосудији г. Јанку Милићу и ком. у пензији г. Николи Ковачевићу, који нам телеграфским путем изјавише саучешје за непрежаљеним покојником.

Најтоплија захвалност команданту III-ће дивизије бригадиру г. Милутину Николићу, са кором официра, који сиrowsду учествоваше, и према наређењу министра војног, са почасним плотињма од стране једне чете, покојника испратише на вјечном боралишту.

Неизмјерна хвала обласном управитељу г. војводи Стеву Вукотићу, г. војводи Ђуру Петровићу, бригадиру г. Ђузу Вукотићу, чиновницима и грађанству обојег пола вароши Никшића, који у великом броју учествоваше и покојника до вјечне куће испратише.

Незаборавна хвала г. г. љекарима: Контину и Радовићу, који не жалеше труда, да покојника од смрти спасу.

Искрена хвала г. г. свештеницима: Вукотићу, Јовићевићу, Кријевићу, Мартиновићу и Мрваљевићу, који над покојником опсијело извршише.

Најљепша хвала учитељу г. Игнату Кријевићу и Перу Јововићу, који се са покојником дирљивим говором опростише.

Велика хвала г. г. командирима: Станку Г. Петровићу, Перу Вукотићу, Периси Томановићу, Илији Рогановићу, Марку Мијушковићу; капетанима: Мојашу Вукотићу и Радосаву Балетићу и барјактару Црагу Кривокапићу, који са својим племеницима на глас смрти похиташе и покојника до вјечне куће испратише.

Поново доживотна хвала свима и свакоме, који нам ма којим путем учествоваше у жалости.

Штедим, 10. јула 1912 г.

Ожалошћени: супруга **Марица**; синози: **Јанко** и **Марко**; кћери: **Божана** и **Јована**; браћа: **Марко**, **Новица**, **Никола** и **Јагош**; синови: **Рако**, **Благота** и **Ђуро** са осталом родбином.
Р. 345, бр. 649, 1,1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Неумитна смрт покосила је још пун снаге живот нашег милог и никад непрежаљеног супруга, односно оца и брата

† Николу Пекова Павловића

командира и команданта Никшићско-Пољског баталјона.

Кратка али тешка болест скрхала је његову велику снагу, подлегла је болести и преселио се у вјечност 10-ог ов. мј., у најозбиљнијем добу живота, кад је највише требао својој породици и друштву својом, те нас тиме за навјек ожалоштио.

Огромни и ненакнадни губитак за драгим нам покојником породица и наше браство Павловића — никад наквадати ни прежалити не можемо; али у овој нашој преголемој жалости, нашли смо утјеху у великом саучешју, које нам је са свих крајева, од свих племенитих и добрих људи, поводом смрти Николе учинило.

Тим поводом, сматрамо за своју најсветију дужност, да неизмјерну нашу благодарност одамо Његовом Величанству Краљу Господару, за превисоку пажњу и наклоност Његову, — што је у току болести чак у Дугу послао Свога личног љекара уваженога г. д-ктора Перазића, да покојника прегледа и ако буде наде, да га на Цетиње ради лијечења преведе. Покојник је г. Перазићу рекао између осталог и ово: *„Ја сам преболио кад се је мој Господар сјетио“*; а то је и за нашу породицу Павловића најмилији дар и најбоља утјеха.

Исто тако изјављујемо нашу дубоку благодарност Њег. Кр. Височанству Престолонашљеднику Краљевићу Данилу, на дирљивој и за нас утјешној изјави саучешја за покојником.